LM-092/2022

Fylgiskjal 7

Uttanríkis- og vinnumálaráðið

Teldupost: uvmr@uvmr.fo

Tórshavn 23. februar 2023

Hoyringarsvar til uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um fyribyrgjandi tiltøk ímóti hvítvaski av vinningi og fígging av yvirgangi (Hvítvasklógin)

LÍV hevur ikki nevnivert av viðmerkingum til ítøkiligu ásetingarnar í uppskotinum um broyting av hvítvasklógini viðvíkjandi ígildissetan av 4. og 5. hvítvaskdirektivi. LÍV vísir til viðmerkingarnar, ið felagið hevði í sambandi við, at hvítvasklógin varð sett í gildi (løgtingsmál nr. 017/2020). Í teirri viðmerkingunum vísti LÍV á, at Løgtingið beinleiðis setti ES lóggávu í verk í Føroyum, ið ikki tekur hædd fyri serføroysku viðurskiftunum á lívstryggingar- og eftirlønarøkinum. Viðmerkingarnar eru viðlagdar.

Røddir í politiska landslagnum hava tó seinastu tíðina verið frammi í almenna rúminum og greitt frá, at tey meta, at ásetingarnar viðvíkjandi politiskt ábærum persónum í hvítvasklógini koma ov nær at privatlívinum. Feløgini eru tó áløgd at lúka hesi krøv, eisini tá ið váðin er svinnandi lítil.

Víst verður til § 1, nr. 20 í uppskotinum, ið ásetur at broyting verður gjørd í galdandi lóg § 17, stk. 7 um almannakunngjørdan lista yvir politiskt ábærar persónar. LÍV tekur undir við, at øll fevnd av ásetingini hava ein lista at virka eftir, uttan mun til um talan er um yvirtikið málsøki ella ikki.

LÍV ynskir tó at nýta høvið til enn einaferð at gera Løgtingið vart við, at § 17, stk. 1-6 í hvítvasklógini ásetur, at m.a. føroysk lívstryggingar- og eftirlønarfeløg skulu skráseta og hava herda eftiransingarskyldu við politiskt ábærum persónum og nærstandandi at teimum, s.s. maki, børn, verbørn og samstarvsfelagar. Hetta hóast tað í eftirlønarlógini er byrgt upp fyri møguleikanum at misnýta hesar eftirlønarskipanir til hvítvask og fígging av yvirgangi.

LÍV mælir tí til at hava í huga serføroysk viðurskifti, tá ið reglurnar um hvítvask verða dagførdar.

Vinarliga

Jan Jakobsen, stjóri

LM-092/2022

Umhvørvis- og vinnumálaráðið
Teldupost: uvmr@uvmr.fo

Tórshavn, 30. Januar 2020

Hoyringssvar til Uppskot til løgtingslóg um fyribyrgjandi tiltøk ímóti hvítvaski av vinningi og fígging av yvirgangi (Hvítvasklógin)

LÍV fegnast um, at fyribyrging móti hvítvaski og fígging av yvirgangi verður raðfest, eins og at uppskotið er orðað soleiðis, at økið framyvir byggir á eina váðagrundaða tilgongd. Somuleiðis tekur LÍV undir við, at fleiri viðurskifti á pensjóns- og lívstryggingarøkinum verða mett, at hava avmarkaðan váða, sbrt. skjalið 2 á s. 24.

LÍV er eitt føroyskt pensjónsfelag, sum virkar í Føroyum, fyri føroyingar. LÍV undrast tí á, at uppskotið sýnist ikki at taka atlit til føroysk viðurskifti, men heldur ber brá av, at ES lóggáva beinleiðis verður sett í gildi í Føroyum. Yvirskipað metir LÍV tað vera hóskandi at taka hædd fyri viðurskiftum sum serliga gera seg galdandi í Føroyum, áðrenn reglurnar viðvíkjandi hvítvask og fígging av yvirgangi verða dagførdar.

Lógaruppskotið ásetur krøv, ið als ikki standa í mát við váðan á føroyska pensjóns- og lívstryggingarøkinum. Føroysku rættarreglurnar, sum eru galdandi fyri flestu pensjónir, eru soleiðis háttaðar, at tað sýnist óhugsandi, at skipanin verður misnýtt til hvítvask ella fígging av yvirgangi. Her verður serliga hugsað um, at føroyska pensjónsøkið í stóran mun er merkt av avtalum á arbeiðsmarknaðinum, sum eru tengdar at *Løgtingslóg nr. 49 frá 14. mai 2013 um eftirløn* (Eftirlønarlógin). Lógin sum er sergjørd føroysk, og sum ikki kann sammetast við t.d. danska lóggávu, ásetur nágreiniliga mannagongd fyri, hvussu eitt eftirlønargjald verður inngoldið og útgoldið: Við inngjald verður fyribils goldið 40% í eftirlønarskatti, umvegis afturhaldsskipanina hjá TAKS. Eftirverandi gjaldið verður síðani flutt til góðkendan, føroyskan eftirlønarveitara, ið ikki hevur heimild at byrja útgjald fyrr enn samanspararin nær eftirlønaraldur. Harumframt verður samansparingin býtt soleiðis, at einans 15% kann útgjaldast alt fyri eitt. Restin verður útgoldið sum lutatrygging og lívrenta. Hetta eru pensjónstryggingar sum eru bundnar í ávikavist 10 ár og alt lívið. Samanspararin fær sostatt ongantíð fult ræði á uppsparingini. LÍV ynskir við hesum at vísa á, at við ásetingunum um eftirlønarskatt við inngjald og bundnum útgjaldið, er byrgt upp fyri møguleikanum at misnýta slíkar pensjónsskipanir til hvítvask og fígging av yvirgangi.

Øll inngjøld til LÍV ferðast umvegis ein peningastovn. LÍV tekur ikki ímóti reiðum peningi. Sostatt hava øll inngjøld verið kannað fyri hvítvask og fígging av yvirgangi í einum peningastovni. LÍV setur tískil spurningartekin við, hvørt at seta í verk eina skipan, har inngjøld verða eftirkannað á sama hátt, fyrst í peningastovninum og síðani hjá eftirlønarveitaranum, verður loysnin sum basir trupulleikanum.

LÍV metir tí uppskotið vera ov víttfevnandi, og átti orka heldur verið sett inn á økjum, har váðin kann gerast aktuellur. LÍV mælir tí til, at eftirlønar- og lívstryggingarfeløg einans eru fevnd av lógaruppskotinum fyri tær pensjónir, sum ikki eru liður í starvssetan og sum ikki eru fevndar av Eftirlønarlógini.

Tað skerst somuleiðis ikki burtur, at lógaruppskotið sum fyriliggur, verður ein umfatandi umsitingarlig byrða fyri eftirlønarveitarar. Krøv verða sett til manuellar mannagongdir og økta umsiting. Til dømis hevði ein talgildur samleiki, eins og vit kenna við t.d. NemID, lættað munandi um gjøgnumførslu av kundakunnleikamannagongdunum, sum uppskotið krevur. Ynskiligt hevði tí verið, um uppskotið varð útsett til føroyingar hava fingið tillutað ein talgildan samleika, eins og ætlað í sambandi við verkætlanina *Talgildu Føroyar.*

Viðmerkingar til lógaruppskotið:

§ 1, stk. 3: Heilt ella partvís undantak frá Tryggingareftirlitinum

Tað verður mett, at váðin fyri hvítvaski og fígging av yvirgangi gerst somikið avmarkaður fyri tvungnar pensjónsskipanir, at hann svinnur burtur í einki. Tað sýnist tískil ikki neyðugt, at krøv verða sett, sum er marknaðinum til stóran fíggjarligan bága, um váðin ikki er samsvarandi.

LÍV mælir tí til, at heimildin í § 1, stk. 3, verður víðkað soleiðis, at Tryggingareftirlitið fær heimild at áseta reglur um, at lógin partvís ikki skal galda fyri lívstryggingarfeløg.

§ 2, nr. 7: Tættur samstarvsfelagi við ein persón, sum er politiskt ábærur

Allýsingin av tøttum samstarvsfeløgum við politisk ábærar persónar, ið skal skiljast í sambandi við § 17 um serligar kundakunnleikamannagongdir, tykist verða ógviliga breið. Smáu viðurskiftini í Føroyum hava við sær, at tað gerst trupult at avmarka skarðan av fólki, ið hava tilknýtið til tann politiskt ábæra. Eitt tingfólk kann t.d. hava eina fyritøku afturat tingsessinum og er tað av teirri orsøk eyðsæð, at viðkomandi hevur tætt handilsligt samstarv við aðrar persónar. Til tess at eyðmerkja øll slík samstarvsbond liggur eitt stórt kanningararbeiði hjá eftirlønarveitaranum. Harumframt setur ásetingin stór krøv til Tryggingareftirlitið, sum eftirlitsmyndugleika.

§ 3: Hvítvask

Í uppskotinum verður nágreinað, at skattaundandráttur er fevndur av allýsingini hvítvask. LÍV metir tað ikki vera nóg greitt, hvat felagið skal geva sær far um í hesum sambandi. Sostatt hevði verið hent hjá LÍV at fingið útvega dømi um, hvussu skattaundandráttur kann koma fyri á pensjóns- og lívstryggingarøkinum.

§ 6, stk. 3: Undantøka frá kravinum um váðameting

Sbrt. viðmerkingunum til § 6, stk. 3, verður víst til donsku viðmerkingarnar til § 7, stk. 3. Her framgongur, at dømi um undantak kundi verið fyri tvungnar pensjónstryggingar, sum eru stovnaðar í sambandi við starvssetan.

Víst verður til Eftirlønarlógina og treytirnar í § 1, stk. 1, at eftirlønargjald skal rindast av øllum A- og B-inntøkum. Hetta merkir, at meginparturin av føroyskum pensjónsgjøldum eru tvungin.

Eins og greitt frá omanfyri, ásetur lógin nágreiniligar reglur fyri, nær og hvussu ein pensjónssamansparing kann verða útgoldin, sbrt. § 9, stk. 1 og 2. Umframt vantandi ræði á samansparingini verður pensjónsgjaldið forskattað við millum 30 - 40%, sbrt. § 12, stk. 2. Hetta merkir eisini, at TAKS kann eyðmerkja eftirlønarsamanspararar við p-tali beinanvegin, og tískil er ikki møguligt at gera dulnevndar flytingar. LÍV metir, at atlit átti at verið tikið til hesi viðurskifti.

LÍV metir tað vera í tráð við endamálið í § 6, stk. 3, at undantaksmøguleikin viðvíkjandi váðameting, verður nýttur til tvungnar pensjónsskipanir. Í sama viðfeingi ynskir LÍV at ein kunngerð fær virknað samstundis sum lógaruppskotið.

§ 7, stk. 4: Innanhýsis grannskoðan og eftirlit

Sambært ásetingini skal møguligt innanhýsis egi eftirlit meta um tiltøkini, sbrt. § 7, stk. 1. Í viðmerkingunum framgongur ikki, hvat liggur í hesum hugtakinum. LÍV er av teirri fatan, at hetta svarar til intern audit funksjónina, sbrt. § 21 í Kunngerð nr. 1 frá 27. juni 2018 um leiðslu og stýring av tryggingarfeløgum o.ø. (Leiðslukunngerðin). LÍV ger vart við, at somu krøv ikki finnast í § 8, stk. 4 í Anordning no. 813 af 12. august 2019 om ikrafttræden for Færøerne af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme, sum er galdandi fyri fyritøkur undir eftirlitið av Fíggjareftirlinum. Ynskiligt er, at miðað verður eftir at krøvini samsvara.

§ 10, stk. 1, nr. 1, litra a. Innheintan av upplýsingum

Víst verður til viðmerkingarnar til § 11, stk. 1, nr. 1, litra a í 2016/1 LSF 41. Sambært viðmerkingunum er ikki neyðugt, at kundin sjálvur útvegar samleikaupplýsingar um talan er um avmarkaðan váða, sum t.d. arbeiðsgevara-pensjónir. Í staðin kunnu upplýsingar heintast hjá viðkomandi arbeiðsgevara. Føroyska pensjónsøkið er soleiðis skipað, at arbeiðsgevarar flyta pensjón umvegis afturhaldsskipanina hjá TAKS, og verða síðani flutt til ein eftirlønarveitara, saman við samleikaupplýsingum um samanspararan. LÍV metir tískil, at tað hevði verið hóskandi, at nágreina í viðmerkingunum til uppskotið, at samleikaupplýsingar frá TAKS eru at meta sum nøktandi kundakunnleiki, í mun til tvungnar pensjónssamansparingar.

§ 10, stk. 1, nr. 2: Eftirkannan av upplýsingum

LÍV hevur sambært ásetingini skyldu, at eftirkanna samleikaupplýsingar kundans við støði í upplýsingum frá álítandi og óheftari keldu. Í 2016/1 LSF 41 er viðmerkt til § 11, at kravið tekur støði í eini ítøkiligari váðameting og kravið um eftirkanning kann verða ymiskt, alt eftir, um kundin fysiskt hevur verið til staðar ella ikki.

Pensjónsuppsparingar verða vanliga stovnaðar uttan fysiska uppmøting. Serliga í mun til pensjón frá arbeiðsgevarum, tykist tað ógreitt, hvussu ein eftirkanning av samleikaupplýsingunum kann fara fram. Kundin er í teimum førum eyðmerktur við p-tali og TAKS hevur skrásett viðkomandi. LÍV ynskir tískil orðað í viðmerkingunum, at ein eftirkanning av samleikaupplýsingum sum TAKS útvegar, ikki er neyðug í teim førum talan er um eina pensjónssamansparing í sambandi við starvssetan.

§ 11, stk. 1: Upplýsingar um njótunartilskilaða

Sambært § 11, stk. 1 í uppskotinum skal njótunartilskilaður, sum er ónevndur, eyðmerkjast í seinasta lagi á útgjaldsdegnum. Samstundis verður í viðmerkingunum á s. 36 skrivað soleiðis: "Á lívstryggingarøkinum verður skotið upp, at kundakunnleikamannagongdirnar harafturat fevna um, at fyritøkurnar við stovnan av kundasambandinum skulu kenna navnið á njótunartilskilaðað"

Tryggingarveiting við deyða verður vanliga útgoldin til næsta avvarðandi, um ikki onnur avtala er gjørd. Hugtakið næsti avvarðandi er lýst í § 105, stk. 5 í Løgtingslóg um tryggingaravtalur, sum seinast broytt við Løgtingslóg nr. 33 frá 31. mars 2017. Í flestu førum verður LÍV tískil ikki kunnað um navnið á njótunartilskilaða. Hóskandi hevði tí verið, at nágreina viðmerkingina á s. 36, soleiðis at tað eins og í § 11, stk. 1, framgongur at njótunartilskilaður kann vera ónevndur.

§ 13, stk. 5: Avtaluslit

Avleiðingin av vantandi kundakunnleika er, sambært § 13, stk. 5, at handilssambandið skal slítast ella gerast upp og flytingar steðgast. Tó so, er galdandi í Føroyum, at øll við lønarinntøku skulu rinda eftirløn, sum ikki kann útgjaldast í úrtíð. Eitt avtaluslit sýnist sostatt ikki vera í tráð við Eftirlønarlógina § 1, stk. 1 og § 9, stk. 1. Mælt verður tí til, at tað í viðmerkingunum framgongur, hvussu eftirlønarveitarar eiga at handhevja § 13, stk. 5, um krøvini um kundakunnleikamannagongd ikki kunnu gjøgnumførast.

§ 15, stk. 1: Kunning áðrenn handilssamband

Eftir uppskotinum skal ein møguligur kundi kunnast um viðgerð av persónsupplýsingum, við atliti at hvítvaski og fígging av yvirgangi, áðrenn handilssambandið verður stovnað.

Í pensjónshøpi hevur veitarin vanliga ongan kunnleika til kundan, áðrenn fyrsta gjaldið er móttikið. Nattúrligt er tí, at tað ikki er møguligt, at útvega kundanum kunning um viðgerð av persónsupplýsingum, áðrenn kundasambandið er stovnað. Í staðin er vanlig mannagongd, at kundin fær sendandi viðkomandi kunning, eftir at fyrsta inngjaldið er skrásett. LÍV skjýtur upp, at tað framgongur í uppskotinum at ein slík mannagongd er nøktandi til tess at lúka treytirnar í § 15, stk. 1.

§ 60: Ígildiskoma

Verður uppskotið samtykt, fær lógin ætlandi gildi 1. juli 2020. LÍV mælir tó til, at ígildiskoman verður útsett, til talgildi samleikin til føroyingar gerst veruleiki. Talgildur samleiki ger tað møguligt hjá borgarum, at eyðmerkja seg hjá fyritøkum. Hetta merkir sostatt eisini, at tað gerst smidligari hjá fyritøkuni at lúka krøvini um kundakunnleikamannagongd. Ætlanin við talgilda samleikanum er, at tað skal vera ein trygg loysn, nettupp soleiðis at skipanin lýkur krøvini, sum Fíggjareftirlitið setur í mun til hvítvask og fígging av yvirgangi. LÍV metir tað tí vera skilabest, at samanhangur verður millum lógaruppskotið sum fyriliggur, og verkætlanina Talgildu Føroyar.

Vinarliga,

Jan Jakobsen, *Stjóri*